

"Dober dan, pripeljala sem sosedo, ki se nam želi pridružiti."

Kako vključujemo nove člane v skupino?

Branka Knific

supervizorka v programu Skupin starih ljudi za samopomoč

Vključevanje posameznikov v skupino terja posebno pozornost voditeljskega para. Pogosto se dogaja, da ju pritiski za sprejem postavijo v precep: zainteresirano osebo sprejmeta prehitro, dovolita si, da ju drugi postavijo pred dejstvo, kasneje pa ugotavljata, da način ni bil najboljši, da sta podlegla notranji želji po "biti dober."

Praktično v vseh okoljih je pritisk na sprejem v skupino večji od možnosti vključevanja, ki jih obstoječa mreža zagotavlja. S tem se v Združenju srečujemo tako v domačem okolju kakor v domovih upokojencev. Potrebe narekujejo vsakodnevno sistematično delo v zagotavljanju osnovnih pogojev za ustanovitev lokalne mreže oz. širitev le-te. Pri tem je nosilni "motor" strokovna služba Združenja.

Razumljivo, da voditelji odklanjanja zainteresiranih oseb ne prepoznamo kot svojo nalogo (ker to ni!), istočasno pa smo zavezani k organiziranju procesa skupinskega dela v dobrobit že vključenih oseb. Zato moramo zavzeti ustrezno stališče in prevzeti aktivno vlogo v procesih organiziranja in razvoja lokalne mreže, katerega sestavni del smo.

Tudi organizatorke in organizatorji smo pogosto v situaciji uravnavanja potreb in zmožnosti. Zavedanje o tem, da se cilji programa lahko uresničujejo le v številčno ustreznih skupinah, ima vlogo kompasa, ki nas usmerja v uravnotežen in stalen razvoj.

Ker gre za vprašanje, s katerim se soočamo v projektu, tej temi namenjam nekaj misli v skupen razmislek o tem: "Kako odpiramo vrata v skupino, v kateri smo doma in se v njej družimo že dlje časa?"

Predlagam, da se bralci oglasite z osebno izkušnjo o tem, kakšen je bil vaš prvi dan v skupini, kako ste našli pot vanjo ter kako se voditeljice in voditelji, organizatorke in organizatorji mreže soočate s pritiski in z možnostmi.

Za izhodišče naj bo načelo:

"Ljudi imamo radi takšne kakršni so, drugačnih namreč ni", kar med drugim pomeni, da v skupino vključujemo posameznika, ne glede na:

- spol,

- starost,
- zakonski stan,
- socialni status,
- doseženo stopnjo izobrazbe,
- zdravstveno stanje,
- etnično, versko, strankarsko ali drugačno pripadnost,
- in še bi lahko naštevali.

Vključuje se oseba, ki si vključitve želi in je pripravljena sprejeti pravila vedenja v skupini. Pri tem ne moremo prezreti pomembne okoliščine, ki jo predstavlja številčnost v obstoječih skupinah. Kadar so skupine polno zasedene, v mreži običajno problem rešujemo s širjenjem le-te.

Z vidika vključevanja zainteresiranih posameznikov v skupino se v glavnem srečujemo s štirimi najbolj značilnimi situacijami:

1. Vključevanje posameznika, kadar je skupina v procesu ustanavljanja

Ustanovitev skupine je ustvarjalno delo, ki terja pripravljenost in aktivnost vseh sodelujočih: voditeljskega para in kandidatk/kandidatov za sodelovanje v njej. Zgodi se, da skupina ob začetku šteje npr. štiri člane/članice (ali manj) in se na srečanju dogovorimo, da bo vsakdo med člani povabil k sodelovanju nekoga, ki ga pozna.

Predhodno srečanje kandidata/kandidatke za vključitev z voditeljem skupine je zaželeno. Takrat voditeljic predstavi program, pravila in način sodelovanja, zainteresirana oseba pa svoja pričakovanja, dileme itd.

Vzporedno skupina sprejema stališče o optimalnem številu ter spoznava načine širitve mreže. S tem udeleženi v programu postajamo sodelujoči v procesu razvoja.

2. Vključevanje novih članov v že obstoječo skupino z ustvarjenim skupinskim spominom (skupina šteje manj kot deset oseb)

Vključevanje terja posebno pozornost in taktnost. Na supervizijskih srečanjih slišim, da se v skupini pred sprejemom novega člana o tem pogovorijo, posameznika predstavijo in nikoli se ne zgodi, da bi kandidata odklonili. Vprašanje je, koliko besed uporabimo v ta namen in kako predstavitev poteka. Ljudje smo namreč radovedni.

Naj opišem osebno izkušnjo in lastno mnenje:

Osebno si ne bi dovolila o človeku, ki se želi vključiti v skupino, predhodno govoriti z drugimi člani, tako kot ne bi zainteresiranim posameznikom razlagala, kdo je vključen v skupino Oljka. Razložim kaj delamo, kako si popestrimo življenje ipd. Ne povem pa, kdo je v skupini. Ko vprašajo jim razložim, da gre za podatke, ki jih varujemo. Ljudje imamo pravico do zasebnosti in dogajanje v skupini za samopomoč spada med zasebne vsebine. Tudi članice skupine dogajanje v skupini pogosto smatrajo za vredno, ki jim veliko pomeni.

Malce drugače je v socialnih ustanovah - totalnih institucijah, kjer stanovalci vedo, v katero skupino je kdo vključen. Vendar tudi v teh skupinah ne razpravljamo o tem ali določenega posameznika sprejmemo ali ne. Ljudi ne izbiramo, saj niso predmeti. Še posebej za domsko mrežo skupin velja, da se o sprejemanju novih članic in članov voditelji pogovorimo na intervizijskih srečanjih (v delu, ki je namenjen tehničnim vprašanjem izvedbe programa).

Pred vključitvijo v skupino se voditelj-ica seznanj s kandidatom/kandidatko za vključitev, z njim/njo se pogovori o pričakovanih ter mu/ji predstavi program in način dela v skupini.

Voditeljice in voditelji ob vključitvi novega člana v že delujočo skupino poskrbimo, da so teme na prvih srečanjih lahkotne, take, s pomočjo katerih lahko novo vključena oseba sproščeno preverja stopnjo varovanja v skupini zaupanih vsebin, enako velja tudi za ostale udeležene v programu (preverjajo novo članico).

3. Skupina, v katero naj bi se vključila zainteresirana oseba je dovolj velika ali ima celo več kot deset članov (skupaj z voditeljskim parom)

Naj pojasnim takoj na začetku: voditeljski par je tisti, ki z razpoložljivo občutljivostjo uravnava proces vključevanja novih članov s procesom varovanja skupine kot celote.

- Kadar skupina, ki se srečuje v domačem okolju, šteje deset oseb, novih članov/članic ne sprejema, dokler se njeno število po naravni poti ne zmanjša (odhod Marije v dom upokojencev, preselitev k hčerki v drugi kraj, bolezen, ki jo je priklenila na posteljo, smrt, itd.).
- Za skupino, ki deluje v socialnem zavodu, zaradi specifičnih posebnosti (vključene osebe uporabljajo voziček, po možganski kapi, hudo naglušni ter osebe z drugimi izgubami), lahko voditeljski par presodi in temu optimalno določi velikost skupine, ki šteje manj od deset oseb. Taka možnost seveda obstaja tudi v domačem okolju.
- Nevarnost, s katero se soočamo v primeru sprejemanja oseb preko optimalnega števila, izvira iz želje ustreči posamezniku. Soočimo se z njegovo stisko, skušamo ustreči in kar sprejamo in sprejemamo. Nenadoma se znajdemo v skupini, ki šteje več kot 15 članov in se še ali celo vedno bolj čuti "odprta" za nove člane.
- V tako velikih skupinah lahko vlada sproščeno in veselo vzdušje, vendar pa tako številčna skupina ne more negovati tistega intimnega in zaupnega pogovora, ki se lahko razvija v majhni skupini, kjer ima vsakdo dovolj časa in prostora, da je s svojo izkušnjo slišan, razumljen in sprejet.
- Tako kot za mnoge druge situacije v življenju nam tudi to lahko slikovito ponazori pravljica Mojci Pokraculji, ki jo vsi poznamo.

4. Skupina, ki vztrajno šteje le pet članov ali manj

Imam osebno izkušnjo iz sodelovanja v piranski skupini, ki je leta dolgo štela štiri članice in dve voditeljici. Nekako smo se nalezle občutka, da bi moral med nas priti še kdo. Čeprav smo se imele zelo lepo, bile smo tesno povezane in niti Vida, Mara, Ivka in Elza niso iskale novih oseb, temveč so se počutile ob takem - majhnem številu dobro. Morda se bo katera od imenovanih oglasila in nam zaupala, kaj je bilo tisto, kar nas je tako povezovalo.

Počasi smo sprejele, da je število optimalno, da se imamo dobro in pričele so se dogajati spremembe. Danes skupino sestavlja deset članic in članov.

Ker je naš program živ sistem je razumljivo, da vsi štirje primeri ustvarjajo mnoge interakcije, skrbi in tudi konflikte interesov. Istočasno nas usmerjajo v iskanje prostora, kjer naj sprejemanje in vključevanje oseb v skupine poteka organizirano in usklajeno, kar se dogaja v intervizijski skupini, kjer je prostor za pogovor in dogovor o vključevanju v skupine za samopomoč.

Predvsem je tako stališče pogosto v domskih mrežah, kjer so zainteresirane osebe tudi fizično zbrane v skupnem prostoru. V lokalni skupnosti je težje in vendar izkušnje kažejo, da organizatorji lokalne mreže že ustvarjamo "čakalne liste", se pogovarjamo z osebami, ki se želijo vključiti v skupino ter iščemo možnosti za vključitev.

Danes ni več redkost, da lečeči zdravnik svojemu pacientu predlaga, naj poišče stik z lokalnim društvom in se vključi v skupino za samopomoč. Tudi to ne, da se ljudje v skupino vozijo iz drugih krajev.

Dogovor o potencialnih kandidatih za vključitev in o stanju v skupinah poteka po interviziji, ko del srečanja namenimo tehničnim zadevam. Tu se dogovorimo o tem, katera skupina ima še dovolj prostora za sprejem novega člana; ugotavljamo, da so vse skupine "polne" in s tem ozaveščamo potrebo po širitvi mreže ter izvajamo potrebne korake v načrtovani smeri. Program se namreč širi z novimi usposabljanji, katerih končni rezultat je ustanovitev novih skupin in s tem vključevanje zainteresiranih oseb.

Za zaključek naj osvežim spomin na končni cilj, ki si ga je zastavilo ZSGGS: Vsaki deseti osebi, starejši od 65 let, omogočiti vključitev v skupino v domačem okolju, oz. zagotoviti dovolj prostovoljk in prostovoljcev za delovanje skupine za samopomoč na 20 stanovalcev v socialni ustanovi.

Ni kaj - veliko dela je še pred nami! Ne vem, kako nam bo to uspelo, vendar se zahvaljujem vsem (preko 5000 nas je), ki najdemo dovolj volje, časa in energije za redno tedensko druženje, ki ponekod traja že polnih sedemnajst let.

